

ИЗВЕШТАЈ О ОЦЕНИ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Презиме, име једног
родитеља и име
Датум и место рођења

Јевтовић, Зоран, Ана
20.10.1989. Ниш

Основне студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена

Универзитет Мегатренд Београд
Факултет за културу и медије
Односи с јавношћу
Дипломирани комуниколог
2008/2009.
2012.
9,24

Мастер студије, магистарске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Звање
Година уписа
Година завршетка
Просечна оцена
Научна област
Наслов завршног рада

Универзитет у Београду
Факултет политичких наука
Културологија
Мастер културолог
2012/2013.
2014.
9,11
Културолошке науке и комуникологија
„Културна политика Демократске странке“

Докторске студије

Универзитет
Факултет
Студијски програм
Година уписа
Остварен број ЕСПБ бодова
Просечна оцена

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет
Медији и друштво
2020.
140
10,00

НАСЛОВ ТЕМЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Наслов теме докторске
дисертације
Име и презиме ментора,
звање
Број и датум добијања
сагласности за тему
докторске дисертације

“Карактеристике и функције рубрике црна хроника у штампаним и онлајн медијима у
Србији”
Др Татјана Вулић, редовни професор
8/18-01-002/23-036, 22. 5. 2023. године

ПРЕГЛЕД ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Број страна
Број поглавља
Број графикана
Број табела
Број слика (прилога)

263 (са додацима 277)
9
16
12
44

**ПРИКАЗ НАУЧНИХ И СТРУЧНИХ РАДОВА КАНДИДАТА
који садрже резултате истраживања у оквиру докторске дисертације**

| Р. бр. | Аутор-и, наслов, часопис, година, број волумена, странице | Категорија |
|--------|---|------------|
| 1. | <p>Ана З. Јевтовић, Предраг Ђ. Бајић, Маја М. Војиновић (2022): Црна хроника као сегмент медијске агенде у дневним новинама у Србији, <i>Социолошки преглед</i>, часопис Српског социолошког друштва, стр. 1056 - 1081, 070.16(497.11)"2021" 32.019.51:070(497.11)"2021" 316.77:174(497.11)"2021" vol. LVI (2022), no. 3, 316.776-053.6:077 doi: 10.5937/socpreg56-39133, Социолошки преглед (Online) = ISSN 2560-4880 ISSN 0085-6320 = Sociološki pregled COBISS.SR-ID 932111, Београд.</p> <p>Рад кроз квантитативну и квалитативну анализу садржаја десет дневних новина у Србији проблематизује значајну заступљеност црне хронике у извештавању. Уочава се раст тема о насиљу и смрт, али и да се у садржајима свакодневно откривају одређене појединости повезане са животом жртава, могућих починилаца кривичних дела, као и других актера, уз примере кршења новинарске етике. Аутори закључују како се селектовано конструисаним наративима временом мењају обрасци друштвеног понашања, што као последицу може произвести раст насиља у друштву.</p> | M24 |
| 2. | <p>Ана З. Јевтовић, Катарина Марић (2022): THE CHARACTERISTICS OF TITLE BLOCKS ON NEWS PORTALS: THE CASE OF THE CRIME COLUMN. Часопис <i>Теме</i>, Vol. XLVI, No. 3, стр. 811 – 833; University of Niš, Serbia, Print ISSN: 0353-7919 Online ISSN: 1820-7804 DOI https://doi.org/10.22190/TEME210215043J, UDC 316.774:004.738.5 070:004 316.775.4</p> <p>Све већа заступљеност информативних портала и друштвених мрежа утиче на промену традиционалне жанровске структуре, као и на технике прикупљања, селекције, обраде и дистрибуције информација. Под притиском продуктивности и кликејтинга црне хронике постају све важнији део дневног извештавања. У фокусу истраживања је насловни блок на порталима јер је он визуелно и текстуално другачији од класичне штампе. Анализа је показала да је информативно језгро вести карактеристично по сензационализму и буђењу знатижеље, визуелно обогаћено фотографијом актера и крупним словима, док експресивно маркиране речи циљају на емпатију и жељу за активним суделовањем у друштвеној хроници која узбуђује и узнемирава ширу заједницу.</p> | M24 |
| 3. | <p>Ана Јевтовић, Катарина Марић, Маја Војиновић (2023): Друштвена улога <i>Полицијског гласника</i> и појава црне хронике у Србији, <i>Безбедност</i>, часопис Министарства унутрашњих послова Републике Србије, LXV 3/2023, стр. 107 - 128, DOI: 10.5937/bezbednost2303107J УДК: 351.74:050]659.3(497.11), Београд.</p> <p>У средишту рада је друштвена и безбедносна историја Србије кроз преглед настајања, опстајања и функционисања штампе која извештава о црним хроникама. Сталешки усмерена уређивачка структура и жанровска хијерархија вести и извештаја, са усмерањем ка садржајима из сфере друштвене патологије у <i>Полицијском гласнику</i> карактерисао је висок морализаторски, етички и мобилишући приступ, тако да црна хроника није била проблематична из угла потребе за објављивањем, већ начина и садржаја којима се приказивала у ондашњем друштву.</p> | M51 |

НАПОМЕНА: уколико је кандидат објавио више од 3 рада, додати нове редове у овај део документа

ИСПУЊЕНОСТ УСЛОВА ЗА ОДБРАНУ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

| | | |
|---|-----------|-----------|
| Кандидат испуњава услове за оцену и одбрану докторске дисертације који су предвиђени Законом о високом образовању, Статутом Универзитета и Статутом Факултета. | ДА | НЕ |
| <p>Уважавајући чињеницу да је кандидаткиња положила све предвиђене испите на студијском програму, да јој је одобрена тема докторске дисертације према упутствима и правилима која прописују Закон о високом образовању и Статут Универзитета и Филозофског факултета и да има три публикована рада који су повезани са облашћу докторске дисертације и у категорисаним часописима са листе Министарства науке, као и да је један од њих објављен у часопису којег издаје Универзитет у Нишу - може се констатовати да Ана Јевтовић испуњава све услове за одбрану и оцену докторске дисертације.</p> <p>На свим радовима кандидаткиња је првопотписани аутор, а сваки од њих је повезан са одређеним сегментом у докторској дисертацији. Рад „Црна хроника као сегмент медијске агенде у дневним новинама у Србији“ проблематизује феномен заступљености црне хронике у дневној штампи и на веб порталима, повезујући комуникацијску појаву са порастом насиља у друштву. Рад се директно односи на предмет истраживања дисертације, заснован је на верификованом научном сазнању и представља нове резултате у сфери теорије новинарских жанрова. Рад „THE CHARACTERISTICS OF TITLE BLOCKS ON NEWS PORTALS: THE CASE OF THE CRIME COLUMN“ уређивачку политику њуз портала види кроз комерцијализацију која се огледа у трци за што већим бројем кликова (тзв. <i>clickbaiting</i>), јер захваљујући њима наративи о несрећама и смрти постају видљиви на ширем медијском тржишту. Црна хроника тако креира специфичан интерфејс који настоји да у континуитету пороби пажњу корисника, не препуштајући ниједан слободан тренутак конкурентним садржајима. Зато је она у расту у поређењу са другим темама и областима, пошто је перцептивни код усклађен са жељама корисника. Трећи рад обрађује настанак црне хронике у новинама Полицијски гласник, који је и поред комерцијалног опредељења циљао да кроз спрегу књижевног и јуналистичког приступа, популарисе садржај црних хроника које би добијајући већу видљивост едуковале становништво и подизало безбедносну културу. Висок морализаторски, етички и мобилишући приступ евидентан од првих до последњих бројева публика је прихватила као оријентир у све девијантнијем и накараднијем окружењу. Због свега наведеног може се закључити да кандидаткиња Ана Јевтовић испуњава све услове предвиђене Законом о високом образовању, Статутом Универзитета у Нишу и Статутом Филозофског факултета.</p> | | |

ВРЕДНОВАЊЕ ПОЈЕДИНИХ ДЕЛОВА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Кратак опис појединих делова дисертације (до 500 речи)

Константан пад тиража и комерцијалних прихода штампе, уз јачање онлајн медија узроковао је дубоке промене у комуникацијском окружењу истиче се у Уводу. У основи инфотејмент журнализма крију се процеси растуће таблоидизације

и сензационализма који користећи брзину, свеприсутност и привидну отвореност портала и друштвених мрежа ствара нови комуникацијски пејзаж. Прелазак са „print first“ на „digital first“ стратегију видљив је у традиционалној штампи, али и на њуз порталима где су већ спроведене бројне промене.

Поступно, прегледно, академски одговорно креира теоријски захтеван и појмовно поуздан хипотетички оквир рада, уз полазиште о промени улоге чувара капија. Научна апаратура теорије жанрова максимално је прилагођена структури и специфичностима истраживања. Комисија посебно истиче поглавље о друштвено-историјском контексту настанка рубрике црна хроника (компаративно у свету и код нас), јер први пут синтетизује релевантне податке о настајању ових облика извештавања.

Медији развијају два дијаметрално супротна приступа у извештавању о црним хроникама, истиче се у трећем поглављу, које се ближе бави методолошким обрадом предмета истраживања. Први је да штитећи јавни интерес преносе истините и проверене информације, а други је да појаву, процес или несрећу сензационалистичким извештавањем искористе за привлачење нове и веће публике. Ана Јевтовић добро уочава како се криза кроз медијски атрактиван приступ продубљује, чиме новинари индиректно постају актери њеног ширења, што се посебно испољава код социјалних мрежа и њуз портала. Методолошки исправно у избору и систематизацији узорка и анализи резултата кандидаткиња примењује два принципа: 1) степеном тако што полазећи од општих комуникационих теорија иде ка основној теорији жанрова и дубље ка посебној и специфичној рубрици црна хроника; 2) други је кретање од познатијег, једноставнијег и лакше схватљивог извештавања о насиљу ка сложеним, суштинским и најтежим формама и девијантним садржајима као могућим узроцима масовне панике.

Резултати истраживања презентовани су у четвртм и најобимнијем делу дисертације, што је и очекивано с обзиром на величину узорка, мада се настављају и у шестом поглављу. Компарирајући резултате десетодневне анализе садржаја дневне штампе током 2021. и 2022. године кандидаткиња је дошла до нових, релевантних и актуелних података који указују на смисао и смер промена у жанровској структури, посебно таблоида. Графичком и текстуалном обрадом емпијски оригинално доказује доминацију црне хронике у уређивачким политикама које штампа данас промовише. Анализа садржаја рађена према претходно постављеном кодном листу на конкретним примерима доказује промене фактора вредности информативних жанрова, тако што је хиперкомерцијализација лоших вести произвела тзв. фичеризацију у обради тема, док фотографија заузима све истакнутију позицију. Истраживање показује и да су црне хронике продукцијски толико сублимиране и композиционо обликоване да њихово циклично понављање јавност не региструје, као ни заводљиву семиотичку макроструктуру којом се најважнији податак нуди одмах (у лиду), док се остали разливају како би се корисници задржали што дуже.

Посебно поглавље посвећено је појави црне хронике на веб порталима, на којима пажња постаје најважнија монета. За разлику од традиционалног извештавања у којем је новинар саопштавао чињенице и интерпретирао њихов смисао, сада се чула корисника проволирају буђењем емоција. Три начела њуз портала – информисање, уверавање и повезивање – рефлектују се и на поље обликовања информација које се креирају у складу са метриком добијања кликова.

На крају, кандидаткиња кроз поглавља етичност црне хронике анализира правни оквир и Кодекс новинара Србије, указујући на карактеристичне грешке у извештавању. Утврђено је се етички приступ у извештавању може очекивати након промена у квалитету медијског окружења: примењивијој законској регулативи; вишем нивоу етичког образовања новинара; бољој економској стабилности и независности. Медијска слика о криминалитету је важно и јединствено поглавље јер је анализа показала да се близу 18% свих текстова односило на жанрове из области криминала и насиља, што је очигледна несразмера са службеним извештајима полиције.

У дисертацији је коришћен упоредни приказ релевантних страних и домаћих аутора. Консултована су 274 извора, а поред научних монографија, књига, уџбеника и зборника цитирани су и важни тематски зборници, истакнути међународни и национални часописи, комерцијална истраживања и бројне студије на основу којих се може закључити да кандидаткиња Ана Јевтовић у потпуности влада техникама и методама коришћења научне грађе. Дисертација у значајном делу рада нуди нова емпијска сазнања о примени црне хронике у савременом јурнализму, представљајући у неким елементима теоријски новум.

ВРЕДНОВАЊЕ РЕЗУЛТАТА ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

Ниво остваривања постављених циљева из пријаве докторске дисертације (до 200 речи)

Кандидаткиња Ана Јевтовић је истражујући садржај десет дневних новина у интервалу од трећег до дванаестог децембра 2021. и 2022. године издвојила корпус од 9.018 текстова, од којих је скоро петина била из области црне хронике. У односу на постављене циљеве потврђено је да под притиском продуктивности и кликејтинга овакве рубрике постају све важније у дневном извештавању како у традиционалној штампи, тако и на информативним порталима и друштвеним мрежама. На теоријском нивоу потврђено је да се кроз теорију користи и задовољства, уоквиравања доминантних значења и расподеле публицитета идентификују структурно-жанровске промене видљиве кроз популаризацију црне хронике. Велику промену је донео интернет – вести преносене порталима постале су експлозивни покретачи популарности. Докторанткиња упозорава на раст *копипејст новинарства*, али и на бескрупулозност *некрофилног јурнализма* који руше све етичке стандарде. Из анализираних узорка уочено је да су у средишту пажње јавног мњења најтежи, најсензационалнији и „најспектакуларнији“ облици криминала, а не друштвено најраспрострањенији, што као последицу има лажну слику о „криминализованом друштву“. Хибридикација и фичеризација жанрова су евидентни, а истражујући обим, карактеристике, елементе и правце промена дисертацијом је указано на трендове и перспективе усвајања нових теоријских знања и практичних вештина којима се етика професије може вратити на место које заслужује.

Вредновање значаја и научног доприноса резултата дисертације (до 200 речи)

Прецизним, богатим и теоријски релевантним изворима кандидаткиња методолошки квалитетно анализира предмет истраживања, развијајући тачан и бржљиво обликован истраживачки оквир. Статистичко-компаративним подацима доказује појаву фрагментирања аудиторума црне хронике, што емпијски значи да се обликовање садржаја у насловима и рубрикама веб портала и дневне штампе врши коришћењем одабраних алгоритама и управљањем уоченим навикама и потребама прецизно издвојених циљних група. Најважнија промена видљива је у богаћењу садржаја (коришћењем линкова, блогова и мултимедијалних облика конвергенције као што је интерактивна инфографија), али и бројних техника које служе за квалитетнију и разноврснију понуду жанрова (од алата за колаборацију и грађења онлајн заједница до оних који омогућавају бољи пласман текстова и прецизније таргетирање публике кроз SEO оптимизације, аналитике и дигитални маркетинг). Важан

допринос је и уочена промена позиције публике која сада активно блогује, твитује, поставља сопствене клипове на Јутјуб и фотографије на друштвеним мрежама, постајући активни учесник дигиталне комуникације парадигме у којој доминира интерактивно, хибридно, кооперативно, флуидно, нелинеарно и бескрајно комуницирање. Дисертација представља самосталан и оригиналан научно-истраживачки рад из области теорије жанрова, али и сродних комуниколошких дисциплина и у потпуности задовољава циљеве постављене у пријави рада.

Оцена самосталности научног рада кандидата (до 100 речи)






Анализирајући резултате које је кандидаткиња показала током докторских студија, показане научно-истраживачке компетенције током емпијског проучавања садржаја дневне штампе и веб портала, као и свих претходно објављених научних радова, Комисија оцењује да је кандидаткиња у потпуности испунила очекивања академске заједнице, те да је самостално овладала методама и техникама научно-истраживачког рада. У завршеној дисертацији кандидаткиња је демонстрирала критичку зрелост и теоријску оспособљеност, издвојивши кључне трендове и индикаторе који обликују актуелне промене у жанровима црне хронике у дневној штампи и на онлајн порталима. Кандидаткиња Ана Јевтовић је показала све неопходне компетенције у организовању и анализи емпијског истраживања, обликовању и интерпретацији добијених резултата, као и оригиналном доприносу научног рада.

ЗАКЉУЧАК (до 100 речи)

Након пажљиве анализе дисертације под насловом “Карактеристике и функције рубрике црна хроника у штампаним и онлајн медијима у Србији” кандидаткиње Ане Јевтовић, Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације констатује да је написана у складу са свим стандардима научно-истраживачког рада. Дисертација недвосмислено и у потпуности испуњава све услове предвиђене Законом о високом образовању, правилницима и Статутом Факултета. Кандидаткиња је успешно реализовала емпијско истраживање из којег су проистекли оригинални научни закључци. На основу наведеног, Комисија једногласно предлаже Наставно-научном већу Филозофског факултета и Научно-стручном већу за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Нишу да се докторска дисертација под називом “Карактеристике и функције рубрике црна хроника у штампаним и онлајн медијима у Србији” кандидаткиње Ане Јевтовић прихвати, изложи на увид и одобри њена јавна одбрана.

КОМИСИЈА

Број одлуке НСВ о именовању Комисије 8/18-01-006/24-030
Датум именовања Комисије 02.07.2024. ГОДИНЕ

| Р. бр. | Име и презиме, звање | | Потпис |
|--------|--|---|---|
| 1. | Др Сања Домазет, редовна професорка | председник |  |
| | медијске студије и новинарство | Факултет политичких наука, Универзитет у Београду | |
| | (Научна област) | (Установа у којој је запослен) | |
| 2. | Др Татјана Вулић, редовна професорка | ментор, члан |  |
| | комуникологија, језик и студије медија | Филозофски факултет, Универзитет у Нишу | |
| | (Научна област) | (Установа у којој је запослен) | |
| 3. | Др Марија Вујовић, ванредна професорка | члан |  |
| | комуникологија, језик и студије медија | Филозофски факултет, Универзитет у Нишу | |
| | (Научна област) | (Установа у којој је запослен) | |
| 4. | Др Андреј Благојевић, доцент | члан |  |
| | право | Филозофски факултет, Универзитет у Нишу | |
| | (Научна област) | (Установа у којој је запослен) | |
| 5. | Др Душан Алексић | члан |  |
| | комуникологија, језик и студије медија | Филозофски факултет, Универзитет у Нишу | |
| | (Научна област) | (Установа у којој је запослен) | |

Датум и место:

Ниш, Београд, јул, 2024.